

ТЕНДЕНЦІ РОЗВИТКУ БОУЛІНГ-КЛУБІВ В УКРАЇНІ І В СВІТІ

Костянтин ПАЦАЛЮК

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Анотація. Проаналізовано тенденції розвитку боулінгу в світі. Викладено результати дослідження стосовно можливостей подальшого розвитку боулінгу на Україні; визначено шляхи залучення населення до занять у боулінг-клубах.

Ключові слова: рекреація, боулінг, клуб, вільний час.

Постановка проблеми. Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Сучасний етап розвитку суспільства визначається найпильнішою увагою до проблем організації оздоровчої та рекреаційної діяльності [5]. Останніми десятиліттями в світі спостерігається бурхливий розвиток індустрії рекреації й відпочинку. Арсенал рекреативних занять постійно збагачується різноманітними елементами рухової активності з використанням сучасних технологій. Проте в індустрії дозвілля сучасної України існує дефіцит позитивних і в той самий час привабливих форм діяльності, що створюють сприятливі умови для здорового способу життя особистості. Застарілість матеріально-технічної бази, неадекватність методики організації вільного часу сучасним вимогам, обмеженість форм дозвілля, їх невідповідність інтересам відштовхують населення від організованих форм дозвілля. За даними вітчизняних соціологів, дозвілля становить 30-35 % від усього часу, однак лише 10-12 % українців уміють ефективно та з користю організувати свій вільний час [6]. Серед різних форм дозвілля значну частку має фізкультурно-оздоровча та рекреаційна діяльність [1]. Як свідчить досвід, більшість людей не за призначенням використовують навіть мінімально необхідну для спеціально організованої рухової активності кількість часу (6-8 годин на тиждень). Особливе занепокоєння викликає той факт, що спеціально організована рухова активність під час дозвілля становить третину часу у школярів і тільки 10 % у дорослих.

У зв'язку з цим виникає необхідність пошуку нових форм роботи, які б дозволили реалізувати широкий комплекс соціально-педагогічних завдань і створити оптимальні умови для вільного самовираження особи, самореалізації її внутрішніх резервів, невикористаних достатньо мірою в звичайних умовах [3]. Для вирішення цього практичного питання необхідне дослідження та узагальнення досвіду рекреаційно-оздоровчого руху в Україні та в інших країнах. Дослідження розвитку рекреаційно-оздоровчої роботи дозволяє розкрити її значення і з'ясувати закономірності, тенденції, закономірності та напрями її подальшого розвитку.

Сучасна система рекреаційних занять представлена достатньо різноманітно: серед них індивідуальні і групові заняття за різними напрямами і класами, а також рекреаційні ігри, які сьогодні є одними з найбільш популярних серед споживачів рекреаційних послуг [4]. За розвитком футболу, найбільш розповсюдженим у світі видом рекреації є боулінг. Більше 10 мільйонів осіб з 120 країн світу грають у боулінг не менше 1 разу на рік [2]. В організованих іграх боулінгу змагаються 12 мільйонів чоловік. Сьогодні боулінг широко визнаний і популярний вид сімейного відпочинку. Міжнародна федерація боулінгу об'єднує 125 національних федерацій. Українська федерація також є членом Міжнародної федерації боулінгу. В Україні, починаючи з 1998 року, швидко зростає кількість боулінг клубів. Але незважаючи на потужний розвиток матеріальної бази цієї галузі та зацікавленість населення, створення умов організації рекреаційних занять з боулінгу та залученню населення приділяється недостатньо уваги.

Дослідження виконані згідно теми 3.2.7. «Теоретико-методичні засади рекреаційної

діяльності різних груп населення» Зведеного плану НДР у сфері фізичної культури і спорту на 2006-2010 рр.

Мета дослідження. Дослідити тенденції розвитку та досвід організації боулінг-клубів в світі і на Україні.

Методи дослідження: теоретичний аналіз науково-методичної літератури, Інтернет-пошук інформації, контент-аналіз документальних матеріалів, опитування фахівців галузі рекреації, анкетування. При підготовці статті були використані статистичні дані United States Bowling Congress (USBC), Federation International des Quilleurs (FIQ), Bowlers Journal International, Федерації боулінгу Литви, Федерації боулінгу Латвії, Естонської федерації боулінгу, Казахської федерації боулінгу, Всеукраїнської федерації спортивного боулінгу, Tenpin Bowling Australia Limited, Tenpin Bowling Association of South Africa, Singapore Bowling Federation, Tenpin Bowling Association of Austria, Czech Bowling Association, федерації боулінгу Білорусь, Egyptian bowling federation, Norwegian Bowling Federation, Bulgaria Bowling Federation, Swedish bowling federation.

Результати дослідження та їх обговорення.

Перші згадування про боулінг відносяться до 3500-3000 р. до нашої ери. Найбільше поширення одержала версія виникнення боулінгу в Єгипті. Саме там, в одному із пагорбів були знайдені древні аксесуари для гри у боулінг. Наступне згадування про боулінг відноситься до 200 року нашої ери. У Германії боулінг був представлений як релігійний обряд. Сутність цього обряду полягала у тому, що монахи збивали кеглі шарами символізуючи боротьбу з язичеством. Пізніше у XV сторіччі в Германії боулінг став однією з найрозповсюджених розваг і поступово став поширюватися по всій Європі. В Лондоні у 1455 році був відкритий перший у світі боулінг-клуб. У 1895 році створений Американський боулінг конгрес, а в 1916 році – жіночий боулінг конгрес. Найбільше розповсюдження боулінг отримав у Сполучених Штатах. Там, починаючи з 1960 року було створено понад 8000 боулінг-клубів.

Згідно досліджень MA Step by Step одними з найпопулярніших видів дозвілля є боулінг і більярд, через заняття якими регулярно відвідують спортивно-розважальні центри 32 і 26 % відвідувачів, відповідно. Не дивлячись на те, що членство у федераціях є платним, кількість зареєстрованих членів організації більша, ніж у будь-якому іншому виді спорту. Всього у світі нараховується більше ніж 260 000 доріжок більш ніж у 16 000 клубах. У країнах СНГ на 1 доріжку приходить 250 000 чоловік, у США – біля 2 500 осіб. Кожний день у світі проводиться більше 10 мільйонів ігор.

За даними всесвітньої статистики найперспективнішим ринком боулінг-послуг в останні десятиріччя вважається азіатський регіон. Тільки в Китаї з кінця 80-років було встановлено більше 30 000 доріжок для боулінгу. Першість за кількістю доріжок утримує Шанхай (30 000 доріжок), далі Пекін (1 200 доріжок). Найбільший сучасний боулінг центр знаходиться в Японії. В цьому приміщенні, обладнаному за останніми технологіями встановлена 141 доріжка. Японія посідає друге місце (після США) за кількістю доріжок (32 000 доріжок, встановлених у 1 100 центрах).

На сьогоднішній день в Малайзії – 59 боулінг-центрів (1 324 доріжок). Населення країни складає біля 20 мільйонів чоловік.

У Західній Європі більше всього боулінг центрів нараховується в Германії – біля 3 000 (це більше 6 300 доріжок). На другому місці – Італія з її 400 центрами і 3 600 доріжками. Франції сьогодні нараховується більше 300 боулінг-центрів, причому половина з них з'явилася тільки за останні десять років. У Нідерландах більше 200 боулінг-центрів, в Іспанії – 100, Швейцарії – 64, в Австрії 13 боулінг-центрів і 242 доріжки. Стосовно Англії, то на сьогодні в країні функціонує 300 боулінг-центрів і ще 40 знаходиться в Шотландії, Північній Ірландії та Уельсі. Регулярно грають у боулінг 59 тисяч англійців, в зареєстрованих лігах нараховується трохи менше половини – 24 402 гравців, інші – 34 573 утворюють ліги, не зареєстровані офіційно. Таким чином, один з кожних 50 британців регулярно ходить грати у боулінг, а ще 10 стають відвідувачами боулінг центрів епізодично.

В Швеції на сьогодні 220 боулінг-центрів і більше 2 000 доріжок. Приблизно 300 000 шведів регулярно грають у боулінг. У Фінляндії – 84 боулінг-центри і 719 доріжок. В Словенії, всього 7 боулінг-центрів, в Чехії – 43, в Болгарії – 12. В Норвегії на сьогодні біля 100 боулінг-центрів. В Данії – 125, і всі центри більше ніж на 8 доріжок – і все це у країні з п'ятимільйонним населенням. Цікаво, що боулінг-бум в Данії розпочався з 1 990, до цього в країні було тільки 12 боулінг-клубів.

Сьогодні в боулінг грають у 120 країнах світу, більше 100 мільйонів осіб. У Сполучених штатах Америки нараховується 8 000 боулінг центрів і 140 000 доріжок.

Незважаючи на географічну близькість, в Канаді боулінг-центрів практично у 30 разів менше ніж у США – всього 174 боулінг-центри. Серед країн південної і центральної Америки боулінг в цілому не дуже розповсюджений. Боулінг-центри мають Мексика (36), Колумбія (20 враховуючи 44 мільйонне населення країни), Аргентина – 50, Перу – 56, Уругвай і Еквадор (6 і 5 відповідно).

На Африканському континенті один з центрів розвитку боулінгу представлений Південно-Африканською республікою. Тут перші доріжки з'явилися ще у 1 951 році. Зараз їх нараховується 200. В Єгипті 29 боулінг центрів і 195 доріжок, і це в країні, яка на думку експертів вважається місцем народження боулінгу.

В Австралії зареєстровано 149 боулінг-центрів і 2 937 доріжок. враховуючи чисельність населення, яка становить 20 мільйонів, на одну доріжку припадає приблизно 6 800 чоловік.

У пострадянському просторі найбільше боулінг центрів нараховується в Росії, в Казахстані – 34 центри, Естонії – 24, Латвії – 18, Білорусії і Литві по 14.

Для України це відносно новий вид активного відпочинку. У порівнянні зі світовим досвідом боулінг з'явився в нашій країні не так давно. У 1998 році був відкритий перший боулінг клуб на території України «Страйк», який і досі функціонує. Проте ринок боулінгу не стоїть на місці, він стрімко змінюється. Крім того, що з'явилася велика кількість боулінг-клубів, відбулися і якісні зміни. Боулінг розпочинався як вид відпочинку для еліти. Клуби і центри також розміщувалися поруч із казино і сприймалися як вид дорогих розваг. Сьогодні в Україні 51 боулінг-клуб, з них 12 розміщено у Києві: Ультрамарин, Хамелеон, Олімпійський стиль, Міраж, Махаон, МІСТЕР-300, Вітамін, 5-й елемент та ін. Розвиток рекреаційних послуг в Києві знаходиться на високому рівні і значно перевищує відповідні показники в регіонах. Значна частина ринку представлена розважальними і торгово-розважальними центрами. В них представлені різні види розваг, в якості орендаторів виступають, як правило, театри, фітнес-центри і боулінг-клуби.

Враховуючи світову тенденцію розвитку боулінг-індустрії, нами проведено анкетування клієнтів клубів стосовно можливостей подальшого розвитку боулінгу на Україні. Встановлено, що основними клієнтами боулінг клубів є чоловіки і жінки зрілого віку (42,8 % і 57,2 %, відповідно). Постійними клієнтами боулінг-клубів є 40 % опитаних, третя частина є епізодичними клієнтами, які відвідують клуби епізодично та мають бажання відвідувати клуби і надалі. 18 % перестали відвідувати боулінг-клуби і тільки 5 % ніколи не були там і не бажать їх відвідувати. Найбільше постійних клієнтів серед тих, хто проживає недалеко від клубу (44,4 %). За родом занять найбільше постійних клієнтів серед керівників різного рівня підприємств. Більшість потенційних клієнтів приходиться на вікову групу до 20 років, що становить 47,9 % від опитаних. У майбутньому скористатися послугами боулінг-клубів бажать 41,6 % жінок проти 32,6 % чоловіків. Підвищення рівня інформованості потенційних клієнтів про спектр послуг, які пропонуються клубом, і популяризація боулінгу – це можливість розширення кола його реальних клієнтів. Більшість респондентів розглядають боулінг як вид відпочинку. Респонденти у віці до 30 років заняття боулінгом оцінюють як гарний відпочинок з друзями (91,4 %); спосіб завести знайомства (17,5 %), люди у віці 31-40 років проводять час у боулінг-клубах з метою організації корпоративних зустрічей (18,0 %), вирішення ділових питань (7,0 %). Респонденти у віці старше 40 років обирають боулінг для відпочинку родиною (48,0 %), спілкування (6,5 %). Зазвичай у боулінг-клубі люди проводять у середньому 2-2,5 години. На вихідні та свята цей час збільшується.

Серед пропозицій респондентів щодо покращення діяльності боулінг клубів з залучення нових клієнтів найбільш перспективними є проведення будь-яких заходів рекламного характеру, при цьому реклама має не тільки інформувати про місцезнаходження клубу, але містити перелік всіх супутніх послуг. Крім того, на думку респондентів, слід ширше рекламувати всі акції, які проводять в клубі, проводити більше заходів для дітей, тематичні вечори запропонувати систему знижок, покращити якість обслуговування, подовжити термін роботи, проводити більше турнірів з боулінгу та ін.

Висновок

Сучасний етап розвитку характеризується зростанням індустрії розваг. Одним з головних факторів розвитку спеціалістами визначається збільшення вільного часу та доходів населення. Клуби стали основним місцем проведення вільного часу більшості людей у віці 14-40 років. Згідно статистичним даним більше 15 % населення великих міст регулярно відвідують клуби і різні організовані розважальні заходи. Відвідувачі клубів представляють соціально активні верстви населення. Від клубу відвідувачі у першу чергу очікують особливості атмосфери і максимально комфортної обстановки.

Враховуючи світовий досвід слід відзначити, що серед трьох напрямів розвитку боулінгу професійного, аматорського і розважального перевага надається останньому. Сам розважальний напрям переважає і серед відвідувачів українських боулінг-клубів. Зважаючи на закономірності розвитку сфери рекреації тенденціями розвитку боулінгу на Україні є переважання клубної форми організації занять, відсутність жорстких організаційних форм; орієнтація на загальнолюдські цінності, максимальний облік рекреаційних інтересів; розважальна спрямованість, договірний характер відношень між об'єктом та суб'єктом керування, засновано на виявленні послуг; застосування нових технологій, розширення спектру доповнювальних послуг у боулінг-клубах;

Перспективи подальших досліджень будуть спрямовані на аналіз чинників, які впливають на розвиток фізкультурно-оздоровчого руху в Україні, аналіз основних напрямків діяльності фізкультурно-оздоровчих клубів.

Список літератури

1. Аванесова Г. А. Культурно-досуговая деятельность : теория и практика организации. / Г. А. Аванесова. М.: Аспект Пресс, 2006. – 240 с.
2. Боулинг. Шар за шаром. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.costrik.com/bowling/bowling_school
3. Королінська С. В. Клубна форма організації фізичного виховання у вищих навчальних закладах : автореф. дис. ... канд. наук з фіз. вих. і спорту : спец. 24.00.02. «Фізична культура, фіз. виховання різних груп населення» – ЛДДФК. – Л., 2007. – 20 с.
4. Нагорна В. О. Побудова фізкультурно-оздоровчих занять з пул-більярду для чоловіків першого зрілого віку // Молода спортивна наука України : збірник наукових праць у галузі фізичної культури та спорту. – Л., 2004. – Вип. 8, т. 3. – С. 249 - 52.
5. Національна доктрина розвитку фізичної культури і спорту / Держ. комітет України з питань фіз. культури і спорту. – К., 2004. – 16 с.
6. Цивілізація дозвілля як соціокультурний феномен // Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики : міжвузівський збірник наукових праць. – К., 2000. – № 1. С. 146 – 175.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ БОУЛИНГ-КЛУБОВ В УКРАИНЕ И МИРЕ

Константин ПАЦАЛЮК

Национальный университет физического воспитания и спорта Украины

Аннотация. Проанализировано тенденции развития боулинга в мире. Изложено результаты исследования относительно возможности дальнейшего развития боулинга на Украине; определены пути привлечения населения к занятиям в боулинг клубах.

Ключевые слова: рекреация, боулинг, клуб, свободное время.

THE TRENDS OF BOWLING DEVELOPMENT IN UKRAINE AND IN THE WORLD

Kostyantyn PACALYUK

National University of Physical Education and Sport of Ukraine

Abstract. The overview of current trends of bowling development is presented. The opportunities for future development of bowling in Ukraine are analyzed and the ways to increase the attractiveness of bowling-clubs for population are determined.

Key word: recreation, bowling, club, leisure time.